

ТЕНДЕНЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ВИРОБНИЧО-ФІНАНСОВІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ

© 2014 ЛАНГОВОЙ В. О.

УДК 338.246

Ланговой В. О. Тенденції реалізації концепції сталого розвитку у виробничо-фінансовій та інвестиційній діяльності корпорацій України

Метою статті є визначення й дослідження соціальної ролі та місця бізнесу в проведенні державної та регіональної політики сталого розвитку. У статті проаналізовано передумови та можливості впровадження принципів сталого розвитку корпораціями України. Визначено компанії, що впроваджують концепцію сталого розвитку на всіх етапах своїх стратегій. Виділено основні закономірності у сфері реалізації принципів сталого розвитку та конкретизовано напрями реалізації економічної, соціальної та екологічної складових досліджуваними підприємствами. Наведено приклади реалізації корпораціями складових сталого розвитку. Також у статті встановлено кореляційний зв'язок між динамікою прибутків аналізованих компаній та динамікою пропорцій фінансування заходів з реалізації концепції сталого розвитку на основі відібраних показників і матриці крос-кореляції. Визначено, що підвищення якості продукції залишається пріоритетним заходом діяльності підприємств у сфері сталого розвитку. Найменш поширеними для аналізованих підприємств є заходи щодо захисту природних ресурсів і співпраці з громадою. Більшість підприємств не мають чіткого механізму контролю впровадження програм чи заходів зі сталого розвитку, і рівень співпраці з основними групами стейкхолдерів досить низький. Відзначено, що в українській економіці відсутні умови змотивованого запровадження заходів щодо сталого розвитку. Вирішення існуючих проблем у теорії та практиці реалізації концепції сталого розвитку дозволить нівелювати економічні та соціальні диспропорції, створити довірливі взаємовідносини між бізнесом, суспільством і державою.

Ключові слова: тенденції, сталий розвиток, концепція, корпорація, стратегія, матриця, кореляція.

Рис.: 6. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 26.

Ланговой Володимир Олександрович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та управління, Донбаський державний технічний університет (пр. Леніна, 16, Алчевськ, 94204, Україна)

E-mail: vladimir.langovoy@mail.ru

УДК 338.246

Ланговой В. А. Тенденции реализации концепции устойчивого развития в производственно-финансовой и инвестиционной деятельности корпорацій Украины

Целью статьи является определение и исследование социальной роли и места бизнеса в проведении государственной и региональной политики устойчивого развития. В статье проанализированы предпосылки и возможности внедрения принципов устойчивого развития корпорациями Украины. Определены компании, которые внедряют концепцию устойчивого развития на всех этапах своих стратегий. Выделены основные закономерности в сфере реализации принципов устойчивого развития и конкретизированы направления реализации экономической, социальной и экологической составляющих исследуемыми предприятиями. Приведены примеры реализации корпорациями составляющих устойчивого развития. Также в статье установлена корреляционная связь между динамикой прибыли анализируемых компаний и динамикой пропорций финансирования мероприятий по реализации концепции устойчивого развития на основе отобранных показателей и матрицы кросс-корреляции. Определено, что повышение качества продукции остается приоритетным мероприятием деятельности предприятий в сфере устойчивого развития. Наименее распространенными для анализируемых предприятий являются мероприятия по защите природных ресурсов и сотрудничеству с общественностью. Большинство предприятий не имеют четкого механизма контроля внедрения программ или мероприятий по устойчивому развитию, и уровень сотрудничества с основными группами стейкхолдеров довольно низкий. Отмечено, что в украинской экономике отсутствуют условия по мотивированному внедрению мероприятий, связанных с устойчивым развитием. Решение существующих проблем в теории и практике реализации концепции устойчивого развития позволит нивелировать экономические и социальные диспропорции, создать доверительные взаимоотношения между бизнесом, обществом и государством.

Ключевые слова: тенденции, устойчивое развитие, концепция, корпорация, стратегия, матрица, корреляция.

Рис.: 6. **Табл.:** 2. **Библ.:** 26.

Ланговой Владимир Александрович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики и управления, Донбасский государственный технический университет (пр. Ленина, 16, Алчевск, 94204, Украина)

E-mail: vladimir.langovoy@mail.ru

UDC 338.246

Lanhovoi V. O. Trends of Implementation of the Sustainable Development Concept in the Industrial-Financial and Investment Activity of the Corporations in Ukraine

The article is aimed at defining and studying of the social role and place of business in conducting of the State and regional policy for sustainable development. The article analyzes the background and the possibilities of implementing the principles of sustainable development by the corporations in Ukraine. The companies, which implement the conception of sustainable development at all stages of their strategies, were identified. The main trends in the implementation of the principles of sustainable development were highlighted and the directions of realization of the economic, social and environmental components of the studied companies were specified. Examples of realization of the above components of sustainable development were provided. Also a correlation between dynamics of profits of the analyzed companies and dynamics of proportions of financing the measures for implementation of the concept of sustainable development, based on selected indicators and the cross-correlation matrix, was presented in the article. It was determined that increase of the production quality remains a priority measure of the enterprises activity in the field of sustainable development. The least common to the analyzed companies are measures to protect natural resources and cooperation with the public sphere. Most enterprises do not have a clear mechanism for monitoring the implementation of programs or activities on sustainable development, and the level of cooperation with the major groups of stakeholders are relatively low. It was noted that conditions pursuant to a motivated implementation of the activities related to sustainable development are absent in the Ukrainian economy. The solution of the existing problems in the theory and practice of implementing the conception of sustainable development would reduce economic and social disparities, create trust relationships between business, society and the State.

Key words: trends, sustainable development, concept, corporation, strategy, matrix, correlation.

Pic.: 6. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 26.

Lanhovoi Volodymyr O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Management, Donbas State Technical University (pr. Lenina, 16, Alchevsk, 94204, Ukraine)

E-mail: vladimir.langovoy@mail.ru

В умовах сьогодення посилюється соціальна напруженість в Україні, знижується добробут і життєвий рівень населення. Негативні тенденції в соціальній сфері створюють загрози подальшому розвитку суспільства, стають причинами порушення рівноваги та стабільності.

Розвиток країни залежить від впливу багатьох факторів, але, у першу чергу, формується в соціальній, економічній та екологічній сферах. Основні повноваження за змістом закріплені за суб'єктами регіонального рівня і муніципальними утвореннями. Однак централізація фінансових ресурсів у центрі істотно обмежує бюджетні можливості регіональних органів державної влади та місцевого самоврядування по вирішенню численних соціальних проблем. Тому виникає потреба в залученні додаткових джерел позабюджетного фінансування у зазначені сфери, і, передусім, інвестицій великого бізнесу, шляхом формування державної політики щодо діяльності корпорацій. Як показує практика, в Україні це завдання або не вирішується зовсім, або зводиться до адміністративного тиску на підприємства у формі добровільно-примусової благодійності [1, с. 13].

Дослідженню проблем сталого розвитку присвячено праці багатьох вчених, зокрема таких, як О. Г. Білорус та Ю. М. Мацейко [1] – у контексті системних маркетингових досліджень; Л. Корнійчук [9] – у царині концептуальних засад реалізації стратегії сталого розвитку. Вагомий внесок зробили Б. Є. Патон [12] – у формування національної парадигми сталого розвитку; В. З. Латипова, О. Г. Яковлева [13] та М. Згуровський [19] – у регіональний сталий розвиток та ефективність природокористування; інші [14; 17] вчені.

Завдання підвищення ролі концепції сталого розвитку є ключовим орієнтиром державної соціально-економічної політики. Це знайшло своє відображення у низці стратегічних документів: концепції демографічної політики України на період до 2015 року, концепції соціально-економічного розвитку України на період до 2020 року [22; 26].

Тим не менш, зазначені документи носять дещо декларативний характер, не передбачають конкретних механізмів поліпшення соціального становища населення в абсолютній більшості регіонів країни, що мають дефіцит власних економічних ресурсів [12, с. 126].

Незважаючи на зростаючий інтерес до питань сталого розвитку з боку держави і суспільства в цілому, багато аспектів проблеми потребують додаткових досліджень. Недостатня увага приділяється практичним механізмам залучення позабюджетних джерел фінансування сталого розвитку. Не розроблені основні напрямки державної регіональної політики у сфері реалізації концепції сталого розвитку корпораціями. Тому значний інтерес становить визначення й дослідження соціальної ролі та місця бізнесу в проведенні державної та регіональної політики сталого розвитку.

Перехід України на рейки сталого розвитку, її інтеграція до європейського і світового співтовариства вимагають запровадження сучасних практик взаємодії держави та бізнесу, а також бізнесу і суспільства, які б дозволили посилити взаємну відповідальність усіх учас-

ників громадського життя, створити умови для подальшого стабільного розвитку держави і суспільства, заснованого на врахуванні якомога ширшого кола інтересів. На сьогодні у найбільш економічно розвинутих державах світу серед корпорацій поширення набула концепція «сталого розвитку», що розуміється як концепція, згідно з якою компанії інтегрують соціальні та екологічні питання у свою комерційну діяльність та у їх взаємодію із зацікавленими сторонами на добровільній основі. Отже, сталий розвиток є добровільною діяльністю компаній приватного та державного секторів, спрямованою на дотримання високих стандартів операційної та виробничої діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє середовище тощо, з метою вирівнювання існуючих економічних і соціальних диспропорцій, створення довірливих взаємовідносин між бізнесом, суспільством та державою [2; 10; 11].

Нині діяльність бізнесу в сфері сталого розвитку є загальноприйнятим правилом, якого дотримується значна кількість великих, середніх і навіть малих підприємств у всьому світі. Проте, на нашу думку, перевагу слід надавати великим підприємствам у формі корпорацій. Це зумовлено тим, що на сьогодні корпорація (акціонерне товариство) є домінуючою формою підприємницької діяльності [9; 13].

Поширення практик сталого розвитку в Україні знаходиться на стадії свого становлення. Найактивнішими у цій сфері є великі підприємства, які переносять на українське підгрунтя сучасні світові практики, принципи і стандарти. Про вищезазначене свідчить динаміка структурних показників діяльності суб'єктів господарювання в Україні за 2011 – 2013 рр., представлених у *табл. 1*.

Аналізуючи динаміку структурних показників діяльності суб'єктів господарювання в Україні за 2011 – 2013 рр., слід відзначити, що, хоча за кількістю суб'єктів господарювання лідирують малі підприємства, але за кількістю найманих працівників та обсягом реалізованої продукції великі та середні підприємства лідирують протягом всього аналізованого періоду.

Таким чином, реалізація концепції сталого розвитку підприємствами України в основному концентрується на великих і середніх підприємствах.

Слід підкреслити, що таке становище свідчить про високий потенціал впровадження практик сталого розвитку саме великими підприємствами, тобто корпораціями. Така ситуація в Україні склалася не тільки з причин інституційної недосконалості у сфері формування мотиваційних механізмів до розбудови сталого розвитку, а й з причин зовнішнього характеру [25].

Систематизація річних звітів найбільших 200 компаній за розміром доходу та розміром прибутку за 2009 – 2013 рр. дала змогу виявити компанії, які впроваджують не тільки практики екологічного, соціального або економічного характеру, а застосовують концепцію сталого розвитку як основу свого позиціонування (*табл. 2*).

Для виявлення чітких тенденцій серед підприємств, що впроваджують концепцію сталого розвитку, нами було обрано підприємства, що під стійким (ста-

Динаміка структурних показників діяльності суб'єктів господарювання в Україні за 2011 – 2013 рр. [22; 23]

Рік	Підприємства			
	Великі	Середні	Малі	З них мікропідприємства
<i>Кількість суб'єктів господарювання, одиниць</i>				
2010	586	20983	357241	300445
2011	659	20753	354283	295815
2012	698	20189	344048	286461
<i>Кількість зайнятих працівників, тис. осіб</i>				
2010	2400,3	3393,3	2164,6	832,6
2011	2449,0	3252,6	2091,5	788,9
2012	2484,2	3144,2	2051,3	788,2
<i>Кількість найманих працівників, тис. осіб</i>				
2010	2400,3	3392,4	2043,7	762,0
2011	2449,0	3251,6	2011,8	757,4
2012	2484,1	3141,9	1951,6	736,5
<i>Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), млн грн</i>				
2010	1401596,8	1396364,3	568267,1	181903,1
2011	1775829,0	1607628,0	607782,4	189799,1
2012	1761086,0	1769430,2	672653,4	212651,2

Таблиця 2

Систематизація недержавних компаній за розмірами витрат на реалізацію концепції сталого розвитку [2–8; 18]

Компанія	Галузь	Дохід 2012 р., млн грн	Динаміка доходів, млн грн	Прибуток 2012 р., млн грн	Витрати на сталий розвиток, млн грн
1	2	3	4	5	6
Метінвест	Металургія	100432	-12935,2	3477	187
ДТЕК	Енергія	82581	42987	5922	265
ІСД	Металургія	28920	-20126	-2520	187
Арселор Міттал	Металургія	28896,2	13,3	-2902,8	65
WOG	Нафтогазовий сектор	22700	2700	6,5	23
АТБ Маркет	Роздрібна торгівля	21239,3	6158,6	283,6	75
Укртатнафта	Нафтогазовий сектор	19995,8	-227	-1206	76
Gaztèk	Нафтогазовий сектор	19852,5	2920,8	7	115
Донецьксталь	Металургія	16300	-6676,4	1230	123
Запоріжсталь	Металургія	15560,4	-2345,8	-2040,4	35
Епіцентр К	Роздрібна торгівля	14693	2472,2	581,4	235
Інтерпайп	Металургія	14147,8	807,4	-573,1	13
Галнафтогаз	Нафтогазовий сектор	13940	1675,7	280	43
Київстар	Зв'язок	13159	719,5	4093,1	12
Нібулон	АПК	10740	6155	0	23
Метро Україна	Роздрібна торгівля	10122,5	240,3	-117,5	32
МТС Україна	Зв'язок	9651,3	527,8	2268,4	76
Рошен	АПК	8120	438,4	1360	21
Лукойл Україна	Нафтогазовий сектор	7889,2	1606,6	-138,9	56
Мотор Січ	Машинобудування	7130,2	1337,7	2096	45
Evraz	Металургія	6900	-2140	90	43

1	2	3	4	5	6
Укртелеком	Зв'язок	6780	12,5	320	22
Фуршет	Роздрібна торгівля	6760	1664	-17,9	93
Оптіма Фарм	Фармацевтика	6759,7	473,6	382,4	87
Samsung Україна	Телекомунікації	6660,1	668,1	32,3	95
АероСвіт	Транспорт	5986,5	402,8	-846,7	87
Проктер енд Гембл	Хімія	5521,9	308,1	195,1	143
Філіп Морріс	АПК	5257,1	-7,8	1098,4	132
Нестле Україна	Харчова	4890	603,5	60	111
PepsiCo	Харчова	4420	1800	250	123
Comfy	Роздрібна торгівля	4240	-713	20	98
Богдан	Машинобудування	3526,5	-6081,7	-331,6	43
Avias	Нафтогазовий сектор	3505,4	-160,9	-221,4	45
Carlsberg Ukraine	АПК	3295,8	7,4	531,7	14
Оболонь	АПК	3180	417,2	220	26
LG Electronics	Телекомунікації	2816,1	-278,7	-69,7	43
Dneprazot	Хімія	2795,8	-92,6	1,3	37
Кока-Кола Україна	Харчова	2682,2	275,4	-43,6	75
Фармак	Фармацевтика	1690,7	213,5	271	43
КПМГ Україна	Консалтинг	1491,1	104,5	119,9	89
Nemiroff	Алкоголь	1300	77,4	-130	45
Хенкель Україна	Хімія	1227	-1196,2	107,3	78

лим) розвитком розуміють цілий комплекс чинників, які формують його імідж у бізнесовому середовищі та соціумі. Визначені компанії впроваджують концепцію сталого розвитку на всіх етапах своїх стратегій [20].

Обрані для аналізу підприємства, на відміну від інших, впроваджують соціально відповідальні заходи, екологічні програми та внутрішні корпоративні кодекси на постійній основі та публікують щорічні звіти про виконану роботу в цій сфері. Детальний аналіз і систематизація публічних звітів щодо витрат на реалізацію концепції сталого розвитку обраних підприємств дозволили виділити основні закономірності у сфері реалізації принципів сталого розвитку. По-перше, це економічна складова. Основні напрями реалізації економічної складової серед аналізованих компаній представлено на *рис. 1*.

Більшість аналізованих підприємств постійно підвищують рівень умов праці шляхом розвитку і вдосконалення системи управління та механізмів контролю. Показовим прикладом є промислова група СКМ, що впроваджує сучасні системи управління охороною праці відповідно до міжнародних стандартів OHSAS 18001 на своїх великих промислових підприємствах. Група СКМ забезпечує організацію навчання та підвищення кваліфікації співробітників в галузі охорони праці, промислової безпеки і охорони здоров'я. Компанії групи СКМ пропонують співробітникам конкурентоспроможну заробітну плату.

Група СКМ інвестує в програми навчання співробітників, що спрямовані на розвиток і вдосконалення їх професійних навичок. Група СКМ є активним учас-

ником процесу реформування системи освіти України і вносить свій внесок у підвищення якості освіти випускників українських вищих та професійно-технічних навчальних закладів та його відповідності потребам реального сектора економіки. Група СКМ відкрито і чесно співпрацює з профспілками та іншими органами, які колективно вибирають співробітників компанії групи для представлення своїх інтересів [14].

Окремо слід відзначити промислову групу ДТЕК. Загальний обсяг видатків ДТЕК на проекти в сфері сталого розвитку, включаючи соціальне партнерство з містами свого бізнесу, охорону праці, охорону навколишнього середовища, утримання об'єктів соціальної сфери, розвиток співробітників, склав у 2013 р. 3626,2 млн грн. Соціальні інвестиції в розвиток регіонів діяльності ДТЕК склали понад 130 млн грн. На думку керівників ДТЕК у складний час саме бізнес повинен підставити плече економіці своєї країни. Насамперед, це своєчасно сплачені податки. У 2013 р. обсяг сплачених ДТЕК податків склав близько 11 млрд грн. За 2013 р. ДТЕК витратив 551,6 млн грн на утримання об'єктів соціальної сфери та непромислової групи. Найбільші витрати припали на утримання котельень (27,4%), санаторіїв-профілакторіїв (13,3%), об'єктів житлового фонду на балансі підприємств (9,6%), закладів харчування (7,6%), закладів відпочинку (7,2%), спортивних закладів (5,5%).

Однак поки навіть лідери концепції сталого розвитку не можуть похвалитися наявністю стратегії. СКМ, ДТЕК, Метінвест, Оболонь, Platinum Bank, Carlsberg,

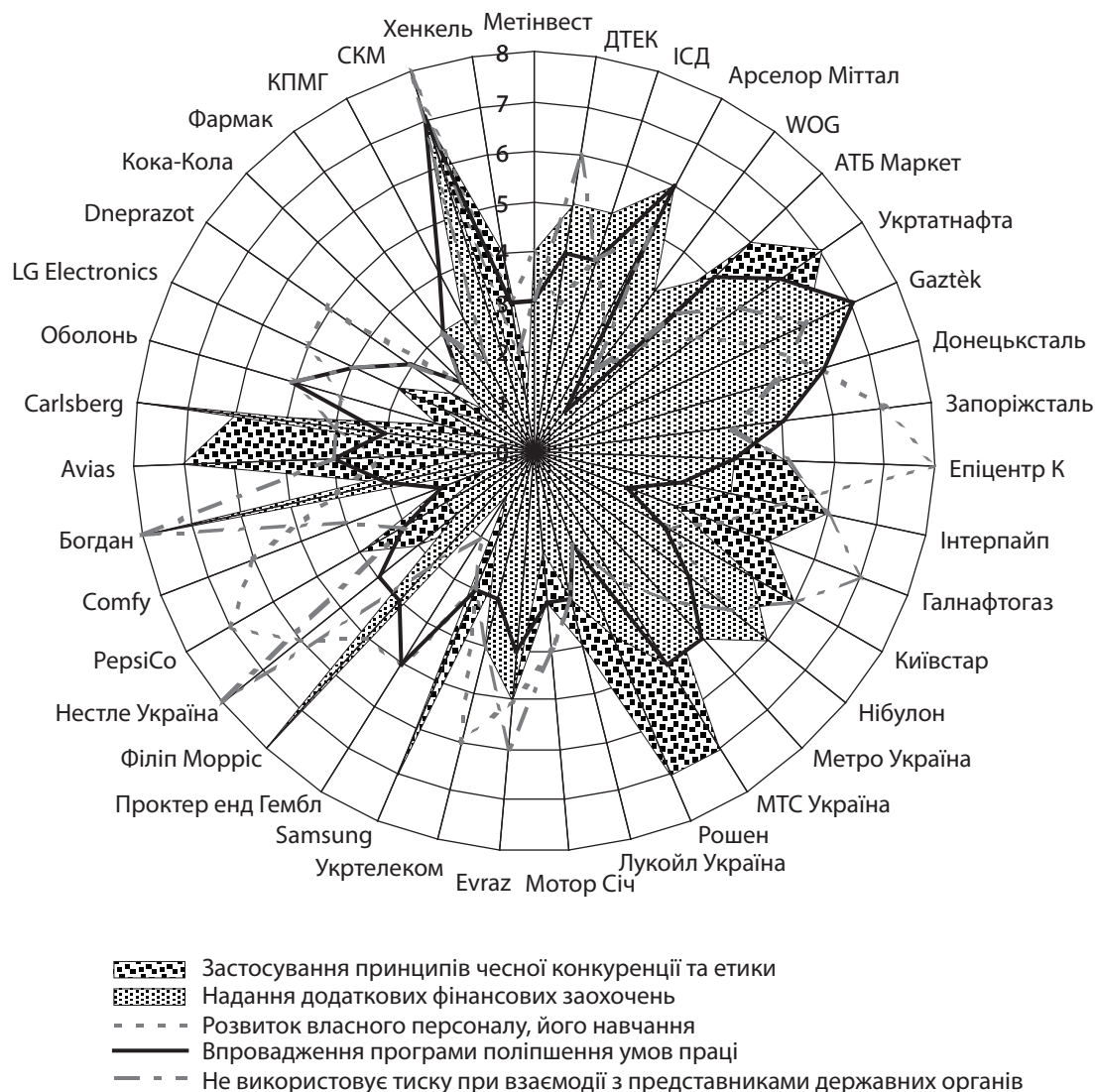

Рис. 1. Основні напрями реалізації економічної складової концепції сталого розвитку серед підприємств України [14; 16]

METRO звітують за минулі періоди, але інформація про конкретні цілі на майбутній період відсутня. На жаль, якщо лідери тільки працюють над стратегіями сталого розвитку, то більшість великих компаній просто уникають своєї соціальної відповідальності перед суспільством. Fozzy Group, Фокстрот, АТБ, WOG, Епіцентр, Roshen, МХП, Кернел, Укрзалізниця та десятки інших корпоративних лідерів не працюють над своєю соціальною відповідальністю системно. Так, наприклад, компанії «Фармак» та АТБ неодноразово були причетні до корупційних скандалів, розповсюдження неправдивої реклами та недодержання трудових законів України. Для моніторингу ситуації щодо впровадження економічної складової концепції сталого розвитку серед аналізованих підприємств було виявлено схожі заходи та оцінено витрати тих, що публікують зазначені заходи (рис. 2).

Аналізуючи структуру фінансування економічної складової сталого розвитку серед аналізованих підприємств слід підкреслити, що компанії дуже різняться за підходами до розподілу видатків. Як свідчать рис. 2 і рис. 3, підприємства, у яких достатній рівень прибутків, мають незначні видатки на економічну складову сталого розвитку. Підприємства СКМ, ДТЕК, Інтерпайп та

ІСД витрачають на впровадження сталого розвитку до 20 відсотків від загального прибутку. Динаміка фінансування економічної складової сталого розвитку підприємств України за 2010 – 2012 рр. представлена на рис. 3.

Проте, такі підприємства, як АТБ, Рошен, Нестле, Приватбанк, хоча мають значний рівень прибутків, але на економічну складову концепції сталого розвитку витрачають від 5 до 7 відсотків від загального прибутку.

Окремо слід відзначити фінансування програм розвитку персоналу та поліпшення умов праці як складової концепції сталого розвитку зарубіжних підприємств. Ця категорія характеризується середніми видатками на фінансування внутрішніх корпоративних програм розвитку персоналу, проте більшість коштів вкладається у протидію корупції та дотримання законодавства у сфері охорони праці [16; 18].

Стан розвитку соціальної складової сталого розвитку серед аналізованих підприємств характеризується різноманітними аспектами. Основними інструментами реалізації соціальної складової концепції сталого розвитку є програми соціального партнерства. У рамках реалізації програм в основному

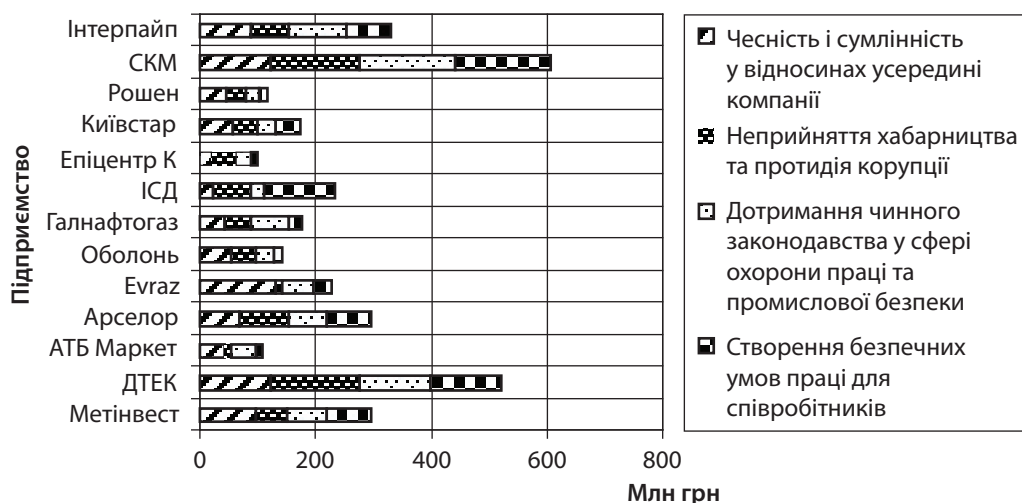

Рис. 2. Структура фінансування економічної складової сталого розвитку деяких підприємств України за 2013 р. [18]

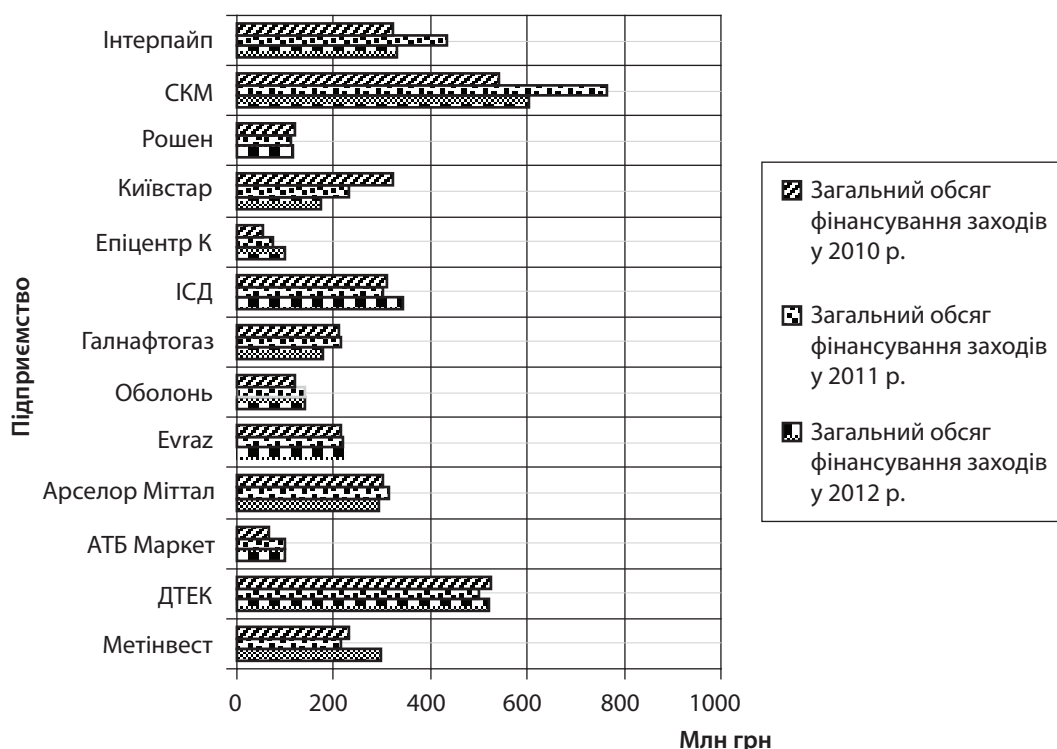

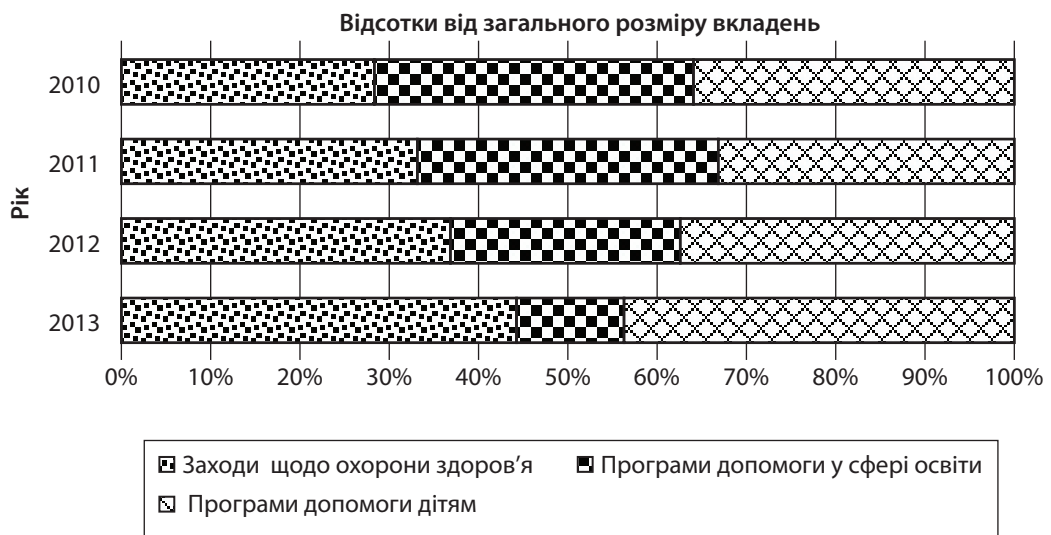
Рис. 3. Динаміка фінансування економічної складової сталого розвитку деяких підприємств України за 2010 – 2012 рр. [16 – 19]

аналізовані підприємства об'єднують свої зусилля із зацікавленими сторонами, в тому числі з місцевою владою, мешканцями територій присутності, громадськими організаціями. Зазвичай, більшість аналізованих підприємств здійснює соціальні інвестиції в громаду. Як свідчать звіти аналізованих підприємств, у половині з них протягом останніх чотирьох років обсяги соціальних інвестицій не змінилися, у 46% – зменшилися, у решти 4% – зросли. У порівнянні з 2011 р. частка підприємств, які активно здійснювали соціальні інвестиції, скоротилась за результатами звітів 2013 р. [17; 18; 21].

У своїх звітах аналізовані підприємства найважливішими для фінансування у соціальну сферу вважають за пріоритетні сферу охорони здоров'я, допомогу дітям та освіту. У порівнянні з 2011 р. пріоритетні сфери соціальних інвестицій для підприємств трохи змінили-

ся. Так, на перше місце перемістилася сфера охорони здоров'я, на друге – допомога дітям, а третє місце – замість допомоги інвалідам, старим, знедоленим – посіла освіта. Вочевидь, накопичення невирішених проблем у системі охорони здоров'я та освіти обумовили загострення уваги саме на цих сферах і підприємств країни. Також слід відмітити, що більшість аналізованих підприємств українських компаній надають допомогу регіону (громаді), де знаходиться компанія, а не її філії чи представництва. Так, наприклад, яскравими прикладами цього є такі компанії, як АТБ-маркет, Evraz, «АероСвіт», PepsiCo, Comfy, Nemiroff. Загалом динаміка структури видатків на соціальну складову сталого розвитку серед аналізованих підприємств представлена на рис. 4.

Одним із найменш популярних для українських підприємств є реалізація екологічного аспекту сталого

Рис. 4. Динаміка структури видатків на соціальну складову сталого розвитку серед аналізованих підприємств за 2010 – 2013 рр. [15; 16; 21; 22]

розвитку. За результатами систематизації звітів обраних підприємств України з'ясувалось, що половина аналізованих підприємств здійснює заходи з охорони навколишнього середовища нерегулярно або заходи мають досить декларативний характер.

На підприємствах, які дотримуються екологічної відповідальності, найпоширенішими у 2010 – 2013 рр. є практики впровадження енергозберігаючих технологій та програми сортування й утилізації відходів.

Слід додати, що підприємства промислового сектора вкладають значні кошти в модернізацію виробництв разом з реалізацією програм для зниження викидів в атмосферу і підвищення енергоефективності. Також підприємства промислової сфери роблять внесок в екологічну освіту, що виражається у пропагандистських програмах на територіях присутності. Серед 42 аналізованих підприємств – це лише Метінвест, ДТЕК, ІСД, Арселор Міттал, WOG, Донецьксталь, Запоріжсталь, Інтерпайп, Галнафтогаз, Київстар, Nemiroff, Хенкель Україна [16; 20].

Показовою в цій сфері є практика ДТЕК. У сфері енергетики довгострокова програма модернізації генеруючих потужностей ДТЕК передбачає технічне переоснащення енергоблоків теплоелектростанцій спільно з заміною електрофільтрів ТЕС, а також будівництво сірчано- та азотоочисних установок. Завдяки модернізації генеруючі підприємства ДТЕК в майбутньому будуть в повній мірі відповідати вимогам Директиви 2001/80/ЄС «Про обмеження викидів деяких забруднюючих речовин від великих установок спалювання» [21].

Треба відмітити, що більшість аналізованих підприємств в кращому випадку визнають лише юридичну екологічну відповідальність, тобто організовують свою діяльність відповідно до вітчизняного екологічного законодавства. Різноманітність заходів екологічної складової сталого розвитку серед аналізованих підприємств представлена на рис. 5.

Таким чином, підприємства загалом займаються декларативними заходами, наприклад, такими як: за-

хист і відновлення природного середовища, визначені стратегічними пріоритетами; усвідомлюється, що економічна система функціонує в рамках екосистеми, яка є обмеженою; компанія постійно аналізує та регулярно звітує про вплив своєї діяльності на оточуюче середовище. Такі заходи не є витратними та їх фінансування, на нашу думку, зводиться до написання звітів та PR акцій. І тільки невелика група компаній, що в основному належить до виробничого сектора, публікує дійсно звіти, що містять масштабні програми, наприклад: створення та використання відновлюваної енергії та матеріалів; мінімізація викидів вуглекислого газу; аналіз екологічних досягнень та пошук нових екологічних рішень; аналіз екологічних витрат та переваг [19].

Визначивши основні підприємства, які впроваджують концепцію сталого розвитку та тенденції інвестиційної та виробничо-фінансової діяльності промислових корпорацій у сфері реалізації принципів сталого розвитку, на нашу думку, доцільним є розрахунок кореляційного зв'язку між динамікою прибутків аналізованих компаній і динамікою пропорцій фінансування заходів реалізації сталого розвитку. Для цього за допомогою матриці крос-кореляції впливу прибутку зазначених підприємств і складових сталого розвитку можливо підтвердити гіпотезу щодо конвергенції вище зазначених процесів. Для адекватної оцінки і порівняння нами були відібрані показники, що публікують всі аналізовані підприємства, серед яких такі: x_1 – розвиток власного персоналу, його навчання, млн грн; x_2 – впровадження програми поліпшення умов праці, млн грн; x_3 – застосування принципів чесної конкуренції та етики, млн грн; x_4 – невикористання при взаємодії з представниками державних органів тиску, млн грн; x_5 – благодійна допомога громадськості, млн грн; x_6 – надання додаткових фінансових заохочень тощо, млн грн; x_7 – програми балансу між родиною та роботою, млн грн; x_8 – оплата транспортних витрат, млн грн; x_9 – заходи щодо охорони здоров'я, млн грн; x_{10} – програми допо-

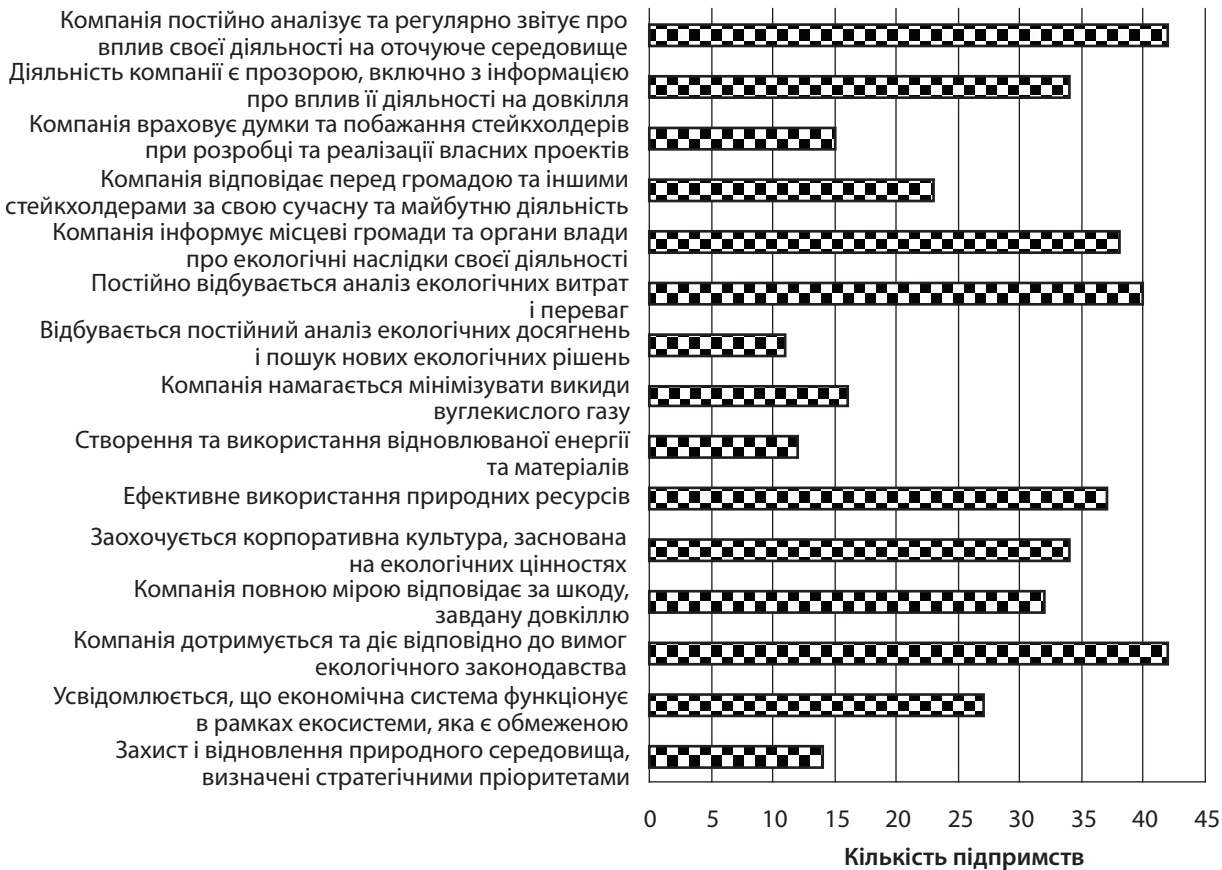

Рис. 5. Заходи екологічної складової сталого розвитку серед аналізованих підприємств у 2013 р. [18; 20; 23; 24]

моги у сфері освіти, млн грн; x_{11} – програми допомоги дітям, млн грн; x_{12} – впровадження екологічних проектів. Матриця крос-кореляції впливу доходу аналізованих підприємств на фінансування заходів з реалізації концепції сталого розвитку за 2011 – 2013 рр. представлена на рис. 6.

Як свідчить авторський аналіз, більшість підприємств не отримують вигод від реалізації концепції сталого розвитку за всіма напрямками діяльності. Таким чином, на сьогодні в українській економіці не склалися умови з вмотивованого запровадження заходів щодо сталого розвитку як серед підприємств, що частково запроваджують заходи зі сталого розвитку, так і підприємств, що використовують вищезазначену концепцію як елемент стратегії розвитку.

ВИСНОВКИ

Таким чином, визначаючи тенденції інвестиційної та виробничо-фінансової діяльності промислових корпорацій у сфері реалізації принципів сталого розвитку, можна зробити такі висновки.

По-перше, серед основних чинників, які спонукають компанії впроваджувати заходи щодо сталого розвитку, є моральні міркування та внутрішнє спонукання. Проте досить вагомими є такі чинники, як зростання продажів компанії, копіювання дій конкурентів і вимоги з боку органів місцевої влади. У порівнянні з аналізованим періодом пріоритетність факторів для компаній не змінилась, проте удвічі зросла кількість компаній, для яких конкурентний чинник став досить вагомим. Як і у

2010 р., політика сталого розвитку аналізованих підприємств спрямовується, передусім, на їх співробітників і споживачів. Переважну частину заходів можна віднести до трудових практик: заходи з розвитку власного персоналу, відмова від використання примусової та дитячої праці, відсутність дискримінації, впровадження програм поліпшення умов праці, а також – до заходів із захисту здоров'я і безпеки споживачів. Лише третина аналізованих підприємств систематично здійснює заходи щодо розвитку громади, трохи більше підприємств – надає різноманітну допомогу регіону, де розташовані їх підприємства. Найменш поширеними для аналізованих підприємств є заходи щодо захисту природних ресурсів і співпраці з громадою.

По-друге, авторський аналіз свідчить, що майже третина з двохсот найбільших підприємств України не здійснює заходів зі сталого розвитку. Для більшості підприємств сталий розвиток асоціюється з державними програмами, а заходи, що здійснюються підприємствами, не є актуальними через брак коштів і відсутність зовнішніх стимулів. Серед тих підприємств, які впроваджують екологічну відповідальність, найпоширенішими є практики впровадження енергозберігаючих технологій та програми сортування й утилізації відходів.

По-третє, підвищення якості продукції залишається головним заходом діяльності підприємств у сфері сталого розвитку. Проте зі зростанням розміру підприємств зменшується частка тих, хто надає чесну інформацію та рекламу для споживачів. За результатами дослідження тенденцій інвестиційної та виробничо-фінансової діяль-

	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10	x11	x12	Середнє значення
"АероСвіт"	0,25	0,07	0,63	0,80	0,74	0,03	0,25	0,40	0,00	0,93	0,08	0,08	0,36
"Оптiма Фарм"	0,50	0,05	0,57	0,95	0,46	0,75	0,05	0,33	0,04	0,38	0,09	0,90	0,42
Avias	0,04	0,04	0,80	0,47	0,59	0,02	0,07	0,49	0,00	0,63	0,07	0,05	0,27
Carlsberg Ukraine	0,84	0,03	0,80	0,46	0,60	0,02	0,07	0,49	0,01	0,61	0,07	0,05	0,34
Comfy	0,69	0,68	0,96	0,31	0,06	0,65	0,46	0,77	0,05	0,68	0,30	0,48	0,51
Dneprazot	0,05	0,87	0,10	0,03	0,51	0,36	0,04	0,80	0,49	0,26	0,94	0,03	0,37
Evraz	0,39	0,40	0,36	0,10	0,74	0,89	0,40	0,32	0,04	0,02	0,94	0,59	0,43
Gaztek	0,68	0,83	0,00	0,09	0,44	0,42	0,95	0,43	0,52	0,44	0,43	0,74	0,50
LG Electronics	0,80	0,30	0,23	0,27	0,59	0,86	0,35	0,53	0,05	0,53	0,24	0,07	0,40
Nemiroff	0,76	0,00	0,70	0,67	0,70	0,05	0,09	0,52	0,05	0,77	0,09	0,04	0,37
PepsiCo	0,35	0,29	0,50	0,29	0,03	0,79	0,30	0,26	0,74	0,03	0,41	0,49	0,37
Samsung Україна	0,39	0,41	0,06	0,06	0,30	0,65	0,30	0,98	0,98	0,25	0,48	0,41	0,44
WOG	0,06	0,00	0,70	0,67	0,70	0,05	0,09	0,52	0,05	0,77	0,09	0,04	0,31
Арселор Міттал	0,43	0,83	0,51	0,56	0,02	0,57	0,71	0,47	0,98	0,00	0,93	0,63	0,48
АТБ Маркет	0,40	0,08	0,68	0,37	0,47	0,25	0,06	0,79	0,32	0,46	0,00	0,08	0,40
Богдан	0,60	0,64	0,90	0,20	0,49	0,84	0,66	0,98	0,05	0,31	0,37	0,74	0,56
Галнафтогаз	0,79	0,58	0,43	0,92	0,51	0,21	0,57	0,00	0,31	0,34	0,58	0,39	0,47
Донецьксталь	0,37	0,30	0,09	0,00	0,48	0,61	0,24	0,92	0,87	0,04	0,67	0,37	0,41
ДТЕК	0,81	0,89	0,76	0,67	0,74	0,56	0,67	0,81	0,98	0,32	0,77	0,88	0,74
Епіцентр К	0,25	0,07	0,42	0,61	0,34	0,00	0,09	0,21	0,10	0,95	0,69	0,08	0,32
Запоріжсталь	0,47	0,54	0,44	0,48	0,00	0,34	0,44	0,51	0,71	0,90	0,07	0,35	0,44
Інтерпайп	0,86	0,05	0,95	0,77	0,44	0,65	0,56	0,57	0,31	0,46	0,89	0,03	0,54
ІСД	0,76	0,89	0,87	0,08	0,06	0,31	0,03	0,59	0,61	0,53	0,49	0,04	0,44
Київстар	0,32	0,22	0,52	0,87	0,71	0,10	0,31	0,31	0,00	0,78	0,87	0,87	0,49
Кока-Кола Україна	0,81	0,04	0,40	0,30	0,74	0,34	0,09	0,81	0,31	0,32	0,10	0,07	0,36
КПМГ Україна	0,83	0,83	0,51	0,56	0,02	0,57	0,71	0,47	0,98	0,00	0,03	0,63	0,51
Лукойл Україна	0,35	0,08	0,27	0,02	0,81	0,56	0,21	0,85	0,62	0,04	0,04	0,33	0,35
Метінвест	0,67	0,88	0,87	0,77	0,76	0,85	0,75	0,80	0,49	0,26	0,94	0,65	0,72
Метро Україна	0,40	0,96	0,43	0,67	0,07	0,69	0,89	0,58	0,09	0,06	0,00	0,79	0,47
Мотор Січ	0,75	0,85	0,30	0,68	0,34	0,66	0,91	0,60	0,95	0,94	0,01	0,82	0,55
МТС Україна	0,08	0,07	0,74	0,37	0,35	0,08	0,03	0,39	0,20	0,66	0,79	0,50	0,35
Нестле Україна	0,31	0,32	0,06	0,07	0,65	0,74	0,36	0,04	0,91	0,05	0,81	0,50	0,40
Нібулон	0,46	0,43	0,44	0,04	0,90	0,95	0,46	0,34	0,04	0,00	0,06	0,66	0,40
Оболонь	0,28	0,07	0,65	0,80	0,76	0,03	0,26	0,39	0,00	0,93	0,09	0,08	0,36
Проктер енд Гембл	0,61	0,76	0,20	0,73	0,31	0,57	0,86	0,63	0,83	0,96	0,08	0,75	0,51
Рошен	0,27	0,04	0,68	0,73	0,70	0,00	0,20	0,36	0,01	0,89	0,04	0,03	0,33
Укратнафта	0,38	0,30	0,83	0,30	0,54	0,07	0,05	0,58	0,22	0,43	0,96	0,07	0,40
Укртелеком	0,70	0,83	0,37	0,59	0,20	0,67	0,84	0,70	0,03	0,88	0,06	0,77	0,55
Фармак	0,32	0,26	0,87	0,08	0,06	0,31	0,03	0,59	0,61	0,53	0,49	0,04	0,35
Філіп Морріс	0,34	0,39	0,36	0,04	0,74	0,87	0,37	0,36	1,00	0,05	0,00	0,56	0,42
Фуршет	0,61	0,75	0,51	0,44	0,30	0,75	0,79	0,79	0,08	0,63	0,07	0,78	0,55
Хенкель Україна	0,30	0,08	0,68	0,37	0,47	0,25	0,06	0,87	0,32	0,46	0,90	0,08	0,40

Рис. 6. Матриця крос-кореляції впливу доходу аналізованих підприємств на фінансування заходів з реалізації концепції сталого розвитку за 2011 – 2013 рр. [5; 7; 15; 18; 19]

ності промислових корпорацій у сфері реалізації принципів сталого розвитку можна дійти висновку, що сталий розвиток ще не став частиною стратегічного менеджменту більшості українських підприємств. Слід зазначити, що серед підприємств не розпочався процес формування окремих функціональних підрозділів зі сталого розвитку.

При виокремленні підприємств, що реалізують принципи сталого розвитку, слід відмітити, що більшість не мають чіткого механізму контролю впровадження програм чи заходів зі сталого розвитку. До того ж, рівень співпраці з основними групами стейкхолдерів достатньо низький. Найчастіше компанії враховують інтереси споживачів та органів державної влади, найменше – недержавних і науково-дослідних організацій, навчальних закладів. Здебільшого організації самостійно розробляють і впроваджують такі програми, враховуючи, переважно, тільки інтереси споживачів та органів місцевої влади. Основним зовнішнім партнером у розробці та впровадженні програм із соціальної відповідальності залишаються органи влади. ■

ЛІТЕРАТУРА

- Білоус О. Г. Глобальна перспектива і сталий розвиток: системні маркетингові дослідження / О. Г. Білоус, Ю. М. Мацейко. – К.: МАУП, 2005. – 492 с.
- Диалог зі стейкхолдерами – дієвий інструмент для успішного вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svb.org.ua/sites/default/files/business_case_stakeholder_engagement_at_scm.pdf
- ДТЕК. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svb.org.ua/sites/default/files/dtek-sustainable-development-report-2010-2011-ru.pdf>
- Звіт зі сталого розвитку корпорації «Оболонь» за 2010 – 2011 рр. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svb.org.ua/sites/default/files/obolon_-_sustainability_report_2010-11_ukr.pdf
- Звіт про прогрес Галнафтогазу. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ppv.net.ua/economic-development/publications/leda/langswitch_lang/ua/
- Звіт про результати КПМГ в Україні за 2011 рік. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svb.org.ua/sites/default/files/kpmg_in_ukraine_communication_on_progress_2011_ukrainian.pdf

7. Звіт про соціальну відповідальність компанії Carlsberg Ukraine за 2010 – 2011 роки. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svb.org.ua/sites/default/files/csr-report-2010-2011.pdf>

8. Звіт соціальної відповідальності компанії «Кока-Кола» за 2010 – 2011 роки. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svb.org.ua/reports/zvit-sotsialnoi-vidpovidalnosti-kompanii-koka-kola-za2010-2011-roki>

9. Корнійчук Л. Теоретичні основи реалізації концепції сталого розвитку / Л. Корнійчук // Економіка України. – 2010. – № 2. – С. 72 – 83.

10. Корпорації та інтегровані структури: проблеми науки та практики : [зб. наук. праць]. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2007. – 344 с.

11. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. / Ф. Котлер, Л. Ненси. – К. : Стандарт, 2005. – 302 с.

12. Національна парадигма сталого розвитку України / За заг. ред. академіка НАН України, д. т. н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – К. : Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. – 72 с.

13. Окружающая среда и устойчивое развитие регионов: новые методы и технологии исследований / Под ред. проф. В. З. Латыповой и доц. О. Г. Яковлевой. – Казань : Изд-во «Отечество», 2009. – Т. 4. – 404 с.

14. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій : монографія / В. М. Белінська, В. Г. Бурлака та ін. / Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К. : Четверта хвиля, 2007. – 408 с.

15. Систем кепітал менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svb.org.ua/sites/default/files/scm_sustainability_summary_report_2011_ru.pdf

16. СКМ. Звіт про сталий розвиток [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svb.org.ua/sites/default/files/documents_scm_csr_policy_1.pdf

17. Соха Ю. І. Принципи сталого розвитку і проблема природно-техногенної безпеки / Ю. І. Соха // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. – С. 103 – 111.

18. Соціально відповідальний бізнес. Аналітичний портал. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svb.org.ua/about>

19. Сталый розвиток регіонів України : звіт Інституту прикладного системного аналізу НАН України і МОН України / Наук. керівник М. Згуровський. – К. : НТТУ «КПІ», 2009. – 197 с.

20. Статистика діяльності корпорацій України та її регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

21. Статистика діяльності корпорації ДТЕК [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dtek.com/ru/about-us/corporate-governance#.U5mkCkApXfJ>

22. Статистичний збірник «Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності» / Державна служба статистики України. – К. : Консультант, 2012. – 68 с.

23. Статистичний щорічник України / Державна служба статистики України. – К. : Консультант, 2013. – 543 с.

24. Стимулювання корпоративної соціальної відповідальності / О. Н. Крилов // Інформаційне суспільство. – 2013. – Вип. 18. – С. 50 – 52 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/is_2013_18_12.pdf

25. Стратегія партнерства з Україною на період 2008 – 2012 фінансових років / Департамент управління програмою в Україні, Білорусі та Молдові, Регіон Європи та Середньої Азії; Міжнародна фінансова корпорація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/INTUKRAINE/Resources/CPS_20071206_ukr.pdf

26. Центр перспективних соціальних досліджень Міністерства соціальної політики України та НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cpsr.org.ua/index.php?view=article&catid=20:2010-06-13-21-0626&id=34:2005>

REFERENCES

Bilorus, O. H., and Matseiko, Yu. M. *Hlobalna perspektyva i stalyi rozvytok : (systemni marketolohichni doslidzhennia)* [Global perspective and sustainable development: (system marketolohichni study)]. Kyiv: MAUP, 2005.

Belinska, V. M. et al. *Promyslovyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy strukturno-innovatsiinykh transformatsii* [The industrial potential of Ukraine: problems and prospects of innovative structural transformations]. Kyiv: Chetverta khvyliya, 2007.

“Dialog zi steikholderamy – diievyi instrument dlia uspishnoho vyrishennia ekonomichnykh, sotsialnykh ta ekolohichnykh problem” [Dialogue with stakeholders – an effective tool to successfully address the economic, social and environmental problems]. http://svb.org.ua/sites/default/files/business_case_stakeholder_engagement_at_scm.pdf

Investytsii zovnishnyoekonomichnoi diialnosti [Investments of foreign economic activity]. Kyiv: Konsultant, 2012.

Korniichuk, L. “Teoretychni osnovy realizatsii kontseptsii staloho rozvytku” [Theoretical Foundations of implementing the concept of sustainable development]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 2 (2010): 72-83.

Korporatsii ta intehrovani struktury: problemy nauky ta praktyky [Corporations and integrated structure: the problem of science and practice]. Kharkiv: INZhEK, 2007.

Kotler, F., and Nensi, L. *Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist. Yak zrobyty iakomoha bilshе dobra dlia vashoi kompanii ta suspilstva* [Corporate Social Responsibility. How to make as much good for your company and society]. Kyiv: Standart, 2005.

Krylov, O. N. “Stymuliuvannia korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti” [Promoting corporate social responsibility]. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/is_2013_18_12.pdf

Natsionalna paradyhma staloho rozvytku Ukrainy [National paradigm of sustainable development of Ukraine]. Kyiv: DU IEPSSR NAN Ukrainy, 2012.

Okruzhaiushchaia sreda i ustoychivoe razvitie regionov: novye metody i tekhnologii issledovaniy [Environment and sustainable development of the regions, new methods and techniques of research]. Kazan: Otechestvo, 2009.

Oftsiiinyi sait DTEK. http://svb.org.ua/sites/default/files/dtek-sustainable_development-report-2010-2011-ru.pdf

“System kepital menedzhment” [System Capital Management]. http://svb.org.ua/sites/default/files/scm_sustainability_summary_report_2011_ru.pdf

“SKM. Zvit pro stalyi rozvytok” [SCM. Sustainability Report]. http://svb.org.ua/sites/default/files/documents_scm_csr_policy_1.pdf

Sokha, Yu. I. “Pryntsypy staloho rozvytku i problema pryrodno-tekhnohennoi bezpeky” [The principles of sustainable development and the problem of environmental and technical safety]. *Visnyk NU «Lvivska politekhnika»* (2011): 103-111.

“Sotsialno vidpovidalny biznes. Analitychnyi portal” [Socially responsible business. Analytical Portal]. <http://svb.org.ua/about>

Stalyi rozvytok rehioniv Ukrainy [Sustainable Development of the Regions of Ukraine]. Kyiv: NTU «KPI», 2009.

“Statystyka diialnosti korporatsii Ukrainy ta ii rehioniv” [Statistics Business Corporations Ukraine and its regions]. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

“Statystyka diialnosti korporatsii DTEK” [Statistics of the corporation DTEK]. <http://www.dtek.com/ru/about-us/corporate-governance#.U5mkCkApXfJ>

Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy [Statistical Yearbook of Ukraine]. Kyiv: Konsultant, 2013.

“Stratehiia partnerstva z Ukrainoiu na period 2008-2012 finansovykh rokiv / Departament upravlinnia prohramoiu v Ukraini, Bilorusi ta Moldovi, Rehion IEvropy ta Serednyoi Azii; Mizhnarodna finansova korporatsiia” [Partnership Strategy of Ukraine for the period of fiscal years 2008-2012]. http://siteresources.worldbank.org/INTUKRAINE/Resources/CPS_20071206_ukr.pdf

Tsentr perspektyvnykh sotsialnykh doslidzhen Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy ta NAN Ukrainy. <http://cpsr.org.ua/index.php?view=article&catid=20:2010-06-13-21-0626&id=34:2005>

"Zvit zi staloho rozvytku korporatsii «Obolon» za 2010-2011 rr." [Report on Sustainable Development Corporation "Obolon" for 2010-2011]. Ofitsiyni sait korporatsii "Obolon". http://svb.org.ua/sites/default/files/obolon_-_sustainability_report_2010-11_ukr.pdf

"Zvit pro rezultaty KPMH v Ukraini za 2011 rik" [Report on the results of KPMG in Ukraine in 2011]. Ofitsiyni sait KPMH. http://svb.org.ua/sites/default/files/kpmg_in_ukraine_communication_on_progress_2011_ukrainian.pdf

"Zvit sotsialnoi vidpovidalnosti kompanii «Koka-Kola» za 2010-2011 roky" [Statement of Social Responsibility "Coca-Cola"

for 2010-2011]. Ofitsiyni sait kompanii «Koka-Kola». <http://svb.org.ua/reports/zvit-sotsialnoi-vidpovidalnosti-kompanii-koka-kola-za-2010-2011-roki>

"Zvit pro sotsialnu vidpovidalnist kompanii Carlsberg Ukraine za 2010-2011 roky" [Report on Social Responsibility of Carlsberg Ukraine for 2010-2011]. Ofitsiyni sait kompanii Carlsberg Ukraine. <http://svb.org.ua/sites/default/files/csr-report-2010-2011.pdf>

"Zvit pro prohres Halnaftohazu" [Progress Report Galnaftogaz]. Ofitsiyni sait Halnaftohazu. http://ppv.net.ua/economic-development/publications/leda/langswitch_lang/ua/

УДК 338.24.021.8

ПРО ФОРМУВАННЯ ПРІОРИТЕТІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА НИНІШНЬОМУ ЕТАПІ

© 2014 ДЕДІКОВ О. І.

УДК 338.24.021.8

Дедіков О. І. Про формування пріоритетів фінансово-економічного розвитку України на нинішньому етапі

Досліджуються питання, присвячені визначенню основних напрямків сучасного розвитку народного господарства України, які включають, перш за все, коло економічних і фінансових актуальних проблем. Показано проблеми, що нині постають перед народним господарством України у світлі проведення структурних реформ і рушійних сил, які приводять у дію механізм господарського розвитку народногосподарського комплексу України. Перспективи розвитку народного господарства України дещо покращуються останнім часом, але шлях до прогресивних перетворень залишається вкрай складним. При цьому економічна ефективність діяльності суб'єктів господарства України, перш за все, у основних галузях, лишається вкрай незадовільною. Такий стан справ обумовлений низькою конкурентоспроможністю української економіки, а також певними протиріччями і затримками в проведенні структурних і системних реформ. Господарство країни вкрай потерпає від повільних зрушень у прогресивному напрямку стосовно виробничої та соціальної інфраструктури української економіки. Виходячи з цього, Україні слід реалізовувати систему заходів, що обумовлені дією факторів, спричинених внутрішньогосподарчими процесами на рівні господарюючих суб'єктів.

Ключові слова: фінанси, економіка, інвестиції, інновації, рентабельність, собівартість, активи.

Табл.: 3. **Бібл.:** 19.

Дедіков Олександр Іванович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічного аналізу і фінансів, Національний гірничий університет (пр. К. Маркса, 19, Дніпропетровськ, 49027, Україна)

E-mail: alide@ukr.net

УДК 338.24.021.8

UDC 338.24.021.8

Дедіков А. И. О формировании приоритетов финансово-экономического развития Украины на нынешнем этапе

Изучаются вопросы, касающиеся определения основных направлений современного развития народного хозяйства Украины, которые включают, прежде всего, актуальные экономические и финансовые проблемы. Показаны проблемы, возникающие перед народным хозяйством Украины в свете проведения структурных реформ и движущих сил, приводящих в действие механизм хозяйственного развития народно-хозяйственного комплекса Украины. Перспективы развития народного хозяйства Украины несколько улучшились за последнее время, но путь к прогрессивным преобразованиям остается сложным. При этом экономическая эффективность деятельности субъектов хозяйствования Украины, в первую очередь в основных отраслях, остается неудовлетворительной. Такое положение дел обусловлено низкой конкурентоспособностью украинской экономики, а также определенными противоречиями и задержками в проведении структурных и системных реформ. Экономика страны страдает от медленных сдвигов в уровне качества производственной и социальной инфраструктуры. Исходя из этого, Украине необходимо реализовывать систему мероприятий, которые обусловлены действием факторов, связанных внутривозвращаемыми процессами на уровне хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: финансы, экономика, инвестиции, инновации, рентабельность, себестоимость, активы.

Табл.: 3. **Библ.:** 19.

Дедіков Алексей Иванович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономического анализа и финансов, Национальный горный университет (пр. К. Маркса, 19, Днепропетровск, 49027, Украина)

E-mail: alide@ukr.net

Dedikov O. I. On the Formation of the Priorities of Financial and Economic Development of Ukraine at the Present Stage

Issues relating to the determination of the main directions of the modern development of agriculture in Ukraine were studied, with primary attention paid to the current economic and financial problems. The problems facing the national economy of Ukraine in the light of the structural reforms and of the driving forces to actuate the mechanism of the economic development of the national economy complex of Ukraine were displayed. Prospects for the development of the national economy of Ukraine have improved somewhat recently, but the path to the progressive changes is still difficult. The economic efficiency of activity of the economic entities of Ukraine, especially in major industries, remains unsatisfactory. Such state of things is due to the low competitiveness of the Ukrainian economy and owing to certain contradictions and delays in the implementation of the structural and systemic reforms. The country's economy has suffered from the slow progress in the level of quality of production and the social infrastructure. On this basis, Ukraine needs to implement a system of activities that stem from the factors of internal economy processes at the level of economic entities.

Key words: finance, economy, investments, innovation, profitability, prime cost, assets.

Tabl.: 3. **Bibl.:** 19.

Dedikov Oleksiy I. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Analysis and Finance, National Mining University (pr. K. Marksa, 19, Dnipropetrovsk, 49027, Ukraine)

E-mail: alide@ukr.net